

Nezdružljivost funkcij poslanca Horváth Ferenc – stališče komisije in poziv za ukrepanje

Komisija je samostojen državni organ, ustanovljen z namenom preprečevanja korupcije, krepitve pravne države, integritete in transparentnosti delovanja družbe. Ugotovitve komisije, ki jih podaja posameznikom in organom, naj bi v luči javnega interesa in ohranjanja pravne države predstavljale vodilo za ravnanje. Glede na dogajanje zadnjih dni, v zvezi z ugotovljeno kršitvijo poslanca Horváth Ferenc, zaradi opravljanja nezdružljivih funkcij, pa se postavlja pod vprašanje ne samo spoštovanje pravne države, temveč tudi integriteta posameznikov, ki predstavljajo zakonodajno vejo oblasti in so eni najpomembnejših funkcionarjev v državi, voljenih s strani ljudstva, katerega predstavniki so.

Temeljno izhodišče ter problematika v povezavi z nezdružljivostjo funkcij poslancev je v dejstvu, da na področju ureditve nezdružljivosti funkcij poslancev veljata dva zakona, in sicer Zakon o poslancih (ZPos) in Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije (ZIntPK). Pri tem za poslance primarno velja ZPos, subsidiarno, pa se za vprašanja, ki jih ZPos ne določa, uporabljajo določbe ZIntPK. Komisija je v povezavi z nezdružljivostjo funkcij poslanca na svoji 20. seji dne 25. 4. 2019 sprejela dopolnjeno (spremenjeno) sistemsko pojasnilo (Sistemsko pojasnilo o nezdružljivosti funkcije z opravljanjem pridobitne dejavnosti in o prepovedi članstva in dejavnosti po ZIntPK <https://www.kpk-rs.si/kpk/wp-content/uploads/2019/05/06240-2-2019-3-1.pdf>).

V konkretni situaciji, v primeru poslanca Horváth Ferenc, je komisija ugotovila, da gre za vprašanje, ki ga ZPos ne ureja ter se v skladu z zakonskimi določbami 3. člena ZIntPK v tem primeru uporabljajo določbe ZIntPK. Skladno z določbami prvega odstavka 27. člena ZIntPK je funkcija poslanca nezdružljiva s funkcijo predsednika pomurske madžarske samoupravne narodne skupnosti, zato je komisija sprejela ugotovitve o posameznem primeru ter z njimi seznanila tudi Mandatno - volilno komisijo, poslanca pa pozvala, da v roku 15 dni odpravi nezdružljivost. Glede na določbe tretjega odstavka 29. člena ZIntPK je to tudi edina pristojnost komisije v primeru neposredno voljenih funkcionarjev, kar poslanec je.

Nadaljnji koraki za odpravo nezdružljivosti so tako na strani poslanca Horváth Ferenc, ki se mu rok za odpravo nezdružljivosti izteče 18. 5. 2019 oziroma naslednji delovni dan ter, v primeru, da poslanec nezdružljivosti ne odpravi, na strani Mandatno - volilne komisije. Komisija pa v primeru, da poslanec ne bo v postavljenem roku odpravil nezdružljivosti, v skladu z določilom tretjega odstavka 29. člena ZIntPK o svojih ugotovitvah obvesti javnost in jih objavi na spletni strani komisije.

Komisija je v dopolnjenem sistemskem pojasnilu sprejela stališče glede uporabe določb ZPol, v povezavi z ZIntPK. Sprejeto stališče komisije je, da so določbe ZIntPK, ki urejajo nezdružljivost funkcije in prepoved članstva in dejavnosti, subsidiarne narave. ZIntPK se namreč po izrecni določbi prvega odstavka 3. člena v javnem sektorju uporablja le, če drug zakon vprašanj, ki so urejena s tem zakonom, ne ureja drugače. ZPos v 4. členu določa, da poslanec ne sme opravljati funkcije ali dejavnosti, ki po zakonu ni združljiva s funkcijo poslanca, v prvem odstavku 12. člena pa določa, da poslanec ne sme opravljati pridobitne dejavnosti, ki po zakonu ni združljiva z opravljanjem javne funkcije. Glede na to, da je ZPos starejši in specialnejši predpis v razmerju do ZIntPK, ki je poznejši in splošnejši, se njegove določbe, vezane na položaj poslanca, naslanjajo na že veljavno ali predvideno zakonodajo (op. torej tudi ZIntPK), ki ureja posamezna vprašanja v zvezi s poslanci, zlasti tudi nezdružljivost opravljanja javne funkcije s pridobitno dejavnostjo. Poslanec tako ne sme opravljati pridobitne dejavnosti, ki je po posebnem zakonu nezdružljiva z opravljanjem javne funkcije. Pri vprašanjih glede nezdružljivosti funkcije poslanca z opravljanjem pridobitne dejavnosti in o prepovedi članstva in dejavnosti se torej v primerih, ki jih ZPos ne ureja, uporabijo določbe ZIntPK.

Skladno s sprejetim sistemskim pojasnilom, je komisija sprejela Ugotovitve o posameznem primeru glede nezdružljivosti funkcij poslanca Horváth Ferenc. Pri tem je komisija med postopkom obravnave v javno dostopnih evidencah preverila vse funkcije, ki jih poslanec Horváth Ferenc opravlja, pri čemer je ugotovila, da le-ta opravlja funkcijo poslanca Državnega zbora RS ter je zastopnik subjekta Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost, medtem ko je funkcijo zastopanja subjekta Minta, d.o.o., opravljal do 2. 4. 2019.

Komisija je na podlagi tega ugotovila in potrdila kršitev določb ZIntPK, saj je funkcionar, poslanec Državnega zbora RS, Horváth Ferenc s tem, ko opravlja dejavnost zastopanja kot zakoniti zastopnik oziroma predsednik osebe javnega prava, Pomurske madžarske samoupravne narodne skupnosti, v nezdružljivosti opravljanja funkcije, s čimer krši prvi odstavek 27. člena ZIntPK.

Komisija je funkcionarju, poslancu Državnega zbora RS, Horváth Ferencu v skladu s prvim odstavkom 29. člena ZIntPK izdala opozorilo, ter ga pozvala, da v roku 15 dni od prejema opozorila odpravi nezdružljivost in o tem obvesti komisijo. Prav

tako je komisija Ugotovitve o posameznem primeru dne 26. 4. 2019 posredovala Mandatno - volilni komisiji Državnega zbora.

Ob tem komisija poudarja, da komisija na podlagi določb ZIntPK lahko izdaja načelna mnenja, stališča, priporočila in pojasnila, hkrati pa ima tudi izrecno podlago za sprejem Ugotovitev o posameznem primeru, ki predstavljajo oziroma so dokončni posamični pravni akt komisije, s katerim lahko ugotovi kršitev določb ZIntPK, kar pa ne predstavlja "le" mnenja, temveč opredeljuje in potrjuje dejansko kršitev, ki je v navedenem primeru nedvoumna.

Komisija nadalje poudarja, da ob vsakokratnem nastopu novega Državnega zbora za poslance pripravi gradiva, v zvezi z njihovimi dolžnostmi in potrebnimi opozorili, ki so predana Državnemu zboru RS. Ni pa komisija dolžna ob vsakokratnem nastopu novega Državnega zbora avtomatično preverjati nezdružljivosti opravljanja funkcij novo izvoljenih poslancev, saj zakon to obveznost nalaga samim funkcionarjem. Glede na ravnanje poslanca, pri katerem je bila ugotovljena nezdružljivost opravljanja funkcije, pa je komisija sprejela odločitev ter začela s postopkom ugotavljanja nezdružljivosti funkcije vseh poslancev Državnega zbora, skladno z dopolnjenim sistemskim pojasnilom, z dne 25. 4. 2019.

Ob tem komisija še izpostavlja, da so pogoji za prenehanje mandata poslancu Horváth Ferencu že izpolnjeni, saj nezdružljivost opravljanja funkcij ni odpravil v zakonsko določenem roku 90 dni ter bi skladno s pričakovano integriteto funkcionarja, poslanec nezdružljivost moral že sam odpraviti v zakonskem roku oziroma se ob izdanem opozorilu ustrezno odzvati. Prav tako pa komisija tudi s strani Državnega zbora RS pričakuje ravnanje v skladu z zakonom.

Ravnanje, kjer poslanec poskuša izkoristiti pravno praznino oziroma izigrati zakonske določbe, po mnenju komisije ni v skladu s pričakovano integriteto posameznika - funkcionarja in je nedopustno z vidika odgovornosti, ki jo ima poslanec kot voljeni predstavnik ljudstva, ter predstavlja opustitev dolžnega ravnanja najvišjega predstavnika oblasti. Prav tako pa je nedopustno, da Državni zbor RS s svojimi (ne)aktivnostmi takšno ravnanje podpira. Tako ravnanje namreč po mnenju komisije ustvarja podlago uveljavljanju zelo nevarne prakse, ki ustvarja dvom v temelje pravne države ter enakost pred zakonom.

Komisija za preprečevanje korupcije